

ГРАНІ СВОБОДИ В КОМІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Глобальні процеси, пов'язані з вибором персональних вимірів, зумовлюють переосмислення поняття свободи. Суб'єктивне та соціально-політичне прагнення свободи тепер органічно пов'язане із загальним ступенем свободи, або ж із знанням про масштаб цієї свободи в інших соціокультурних ландшафтах, зокрема в сучасному інформаційному суспільстві. З появою комп'ютерно-інформаційних комунікативних технологій людство спрямувало свій розвиток у напрямі поглиблення розриву з природним середовищем та невідвратною комунікативною еволюції, що приводить до амбівалентності індивідуального буття в соціальному просторі. Розширений доступ до інформаційних потоків збільшує соціальну присутність людини, але подвійне підпорядкування людини інформаційним потокам реального та віртуального походження звужує простір до рівня індивідуального буття. Простір усе більше набуває віртуального характеру, проте відчуття часу зберігає свою реальність, що приводить до їх викривленого сприйняття: часу завжди не вистачає, а в просторі немає особливої потреби. В умовах роздробленості як соціального, так й індивідуального буття, існування численних темпоральностей та віртуальних просторів, об'єднуючим чинником виступають комунікативні технології, що втягують людину в загальне інформаційне поле як ерзац соціального. Тому доречно ввести в аналіз поняття «комінформаційне суспільство». До його основних рис слід віднести: комунікаційні потоки випереджають якість інформації; комунікація набуває тотального характеру; технологічні виміри комунікації поглинають соціокультурні; процес комунікації проявляється як символічно-умовний, безособистісний, квазіперсоналістський.

Соціальний простір перетворюється на підконтрольну територію з комплексом систем зовнішнього спостереження, починаючи від дорожньої служби безпеки й закінчуючи космічною розвідкою. Уявлення про свободу людини будуть ототожнюватися з відсутністю нагляду в будь-якій формі або можливістю виходу за межі технічно гарантованої безпеки, яку надають комунікативні прилади (навігаційні системи, GPS, мобільні телефони, вмонтовані чипи тощо). Можливості тотального контролю за допомогою сучасних комунікативних засобів означають обмеження індивідуального простору, прав людини, автономності приватного життя.

Вважаємо, що комінформаційне суспільство, яке формується на сучасному етапі розвитку соціуму, пов'язане з неораціоналізмом – іншою системою оцінок і цінностей, відмінною від тієї, що існувала в індустріальному суспільстві, котра потребує подальшого дослідження